

F12/2007- aktuality

Odešel František Beneš starší

V pondělí 19. listopadu po dlouhé a těžké nemoci zemřel ing. František Beneš st., dlouholetý filatelistický publicista a znalec.

Narodil se v roce 1931 v Plzni. Jako absolvent dvou vysokých škol působil v armádě jako stavař specializovaný na výstavbu silnic a letišť. V roce 1969 musel odejít z armády. Nastoupil jako stavbyvedoucí, ale za čas se prosadil při rekonstrukci památek; na počátku osmdesátých let dokonce vedl projektový ateliér při přestavbě Národního divadla v Praze.

V pro něj jistě nelehké době počátku sedmdesátých let mu právě filatelie poskytovala prostředí, kam se mohl uchýlit. A když pak po roce 1989 mohl se známkami spojit i své zaměstnání, neváhal a spolu se svou manželkou otevřel obchod s celistvostmi, celinami a pohlednicemi na pražském Senovážném náměstí (patřil družstvu Profil, jehož byl zakládajícím členem). Jako obchodník měl sice úspěch, ale stejnou měrou byl i sběratel a hlavně badatel, takže byl sám sobě nejlepším zákazníkem: mnohé z materiálů, o nichž později psal, si koupil právě v této prodejně. Odtud pak byl jen krok k tvorbě katalogů, příruček a článků, které vycházely v nakladatelství POFIS a v časopisu Filatelie. Byl autorem či spoluautorem obou dílů katalogu Celiny ČSR I a II a Specializované příručky pro sběratele známek a celin protektorátu Čechy a Morava. Za své články ve Filatelii získal její Výroční cenu. Jako člen Komise znalců SČF se podílel na identifikaci řady padělků celin a celistvostí.

Méně se možná ví, že se věnoval i jiným oborům sběratelství. Byla to například filokartie, neboli sbírání a studium pohlednic, o nichž v nakladatelství POFIS vydal zasvěcenou příručku (je dávno rozebrána a zasloužila by si aktualizované vydání). Zajímal se i o staré poštovní tisky a historické mapy, které hojně využíval při práci na seriálu Malá zastavení. Sbíral však i staré rukopisy, jejichž vyhledávání a identifikaci věnoval mnoho úsilí a času. Z materiálů rozptýlených ve starých sbírkách a pozůstatostech významných osobností tak zachránil a shromáždil desítky rukou psaných obsáhlých dopisů prezidenta Masaryka ze dvacátých let, z nichž některé jsou historicky cenné – objasňují například detaily tzv. Gajdovy aféry a podíl TGM na jejím průběhu a řešení (o existenci těchto dopisů se vědělo a jsou hojně zmiňovány v historických pramenech, i když jejich přesný obsah nebyl znám; právě kvůli nim totiž v srpnu roku 1927 vypukla tzv. Sázavská aféra, kdy členové Národní obce fašistické se zbraní v ruce přepadli na Sázavě vilu vysokého úředníka ministerstva vnitra s cílem se jich zmocnit a použít je k diskreditaci prezidenta – od té doby se však považovaly za ztracené a badatelé k nim neměli přístup). Historicky zajímavou korespondenci však shromáždil i od dalších významných osobností, zejména ze samých počátků ČSR (například od M.R. Štefánika, prvních předsedů vlád a další). Zabýval se však i mnohem staršími rukopisy, kvůli nimž se dokonce naučil číst psaný kurent, což je dnes u nás už jen málo rozšířené umění. Všechny tyto materiály shromažďoval s jediným cílem – prozkoumat je, popsat a seznámit s nimi odbornou veřejnost. V průběhu několika let ve Státním ústředním archivu prozkoumal stovky kرتونů se spisy čs. poštovní správy a ministerstva pošt a telegrafů z období první republiky a získal přitom mnoho zajímavých informací, s nimiž každý měsíc seznamoval čtenáře našeho časopisu. Podařilo se mu přitom objasnit některé otázky, nad nimiž byla již dávno zlomena hůl – například pro aerofilatelisty důležité datum prvního letu s poštou v roce 1920.

I v době nemoci se snažil dál pracovat – prakticky hotový je například zcela nový první díl

katalogu Čs. celin, oproti minulému vydání značně přepracovaný a rozšířený. Redakci Filatelie odevzdal řadu pokračování svého seriálu Malá zastavení na cestě čs. poštovní správy, s nimiž se tedy budeme moci setkávat ještě v průběhu příštího roku.

Je nám nesmírně líto, že se František Beneš již letošních vánoc nedočkal, a tak nám za redakci a jistě i za čtenáře Filatelie dovozte, abychom jeho manželce, dětem a vnoučatům vyjádřili svou hlubokou soustrast. Zejména v tomto vánočním čase bude určitě celé rodině i nám moc chybět. Budeme na něj vždy vzpomínat jako na laskavého a slušného člověka.

Nový předseda redakční rady Filatelie

V posledních dvou desetiletích vtiskl časopisu do značné míry svůj rukopis vzdělaného a náročného publicisty PhDr. František Crha. Redakční radě předsedá od roku 1991. Redakční rada pod jeho vedením „šlape“, ale přesto se náš „pan doktor“ už před časem rozhodl, že nastala chvíle, aby zejména ze zdravotních důvodů pověsil letos své předsednictví na hřebík. Stane se řadovým členem a dál bude spolupracovat hlavně při jazykových korekturách, v nichž je opravdu virtuos. Co dodat? Nejdříve jsme se mu to snažili v redakci i na zasedání redakční rady rozmluvit, ale pak jsme jeho důvody uznali. Děkujeme mu tedy za obrovskou kupu práce, která za ním ční, za to, co nás naučil, za jeho svérázný humor a příjemné chvilky, které jsme spolu nad Filatelií zažili. Děkujeme mu prostě za hodně, přejeme mu zdraví a štěstí do dalších let a těšíme se, že budeme ještě dlouho spolupracovat.

Jeho místo od nového roku zaujme dosavadní místopředseda redakční rady Mgr. Miroslav Langhammer. Renomovaný publicista, čilý svazový funkcionář, juryman a už i mezinárodně respektovaná osobnost – těžko bychom hledali někoho povolanějšího. Popřejme proto také jemu mnoho zdarů do dalších let v jeho novém poslání a jedno vám na něj prozradíme už teď. Bude určitě důstojným nástupcem Františka Crhy. Ostatně on sám si ho jako svého pokračovatele vybral.

Nová odborná společnost SČF

Na posledním zasedání předsednictva Svazu českých filatelistů bylo schváleno založení nové odborné společnosti SČF – Společnosti přátel poštovního muzea. Na ustavující schůzi byl pak jejím předsedou zvolen známý filatelistický znalec a publicista Pavel Aksamit (mimo jiné i autor právě vydávaného nového dílu Monografie). Společnost je otevřena všem zájemcům; její stanovy jsou vyvěšeny na internetu na adrese www.informace-scf.cz, kde se s nimi můžete seznámit. A protože náš časopis je mediálním partnerem Poštovního muzea, myslíme si, že by novou společnost měl podpořit i náš Klub Filatelie. Je totiž jasné, že nevystačí s pouhými několika desítkami členů, jak je to jinak běžné. Aby mohla účinně podporovat práci muzea, potřebuje mít členů stovky a možná i tisíce. Je samozřejmě otázkou, jak takový záměr naplnit. Proto se obracíme na vás – naše čtenáře. Máte nějaký nápad? Chcete a můžete v tom nějak pomoci? Pokud ano, napište nám nebo mailujte. Nejzajímavější podněty probereme v lednovém čísle.

Podzimní setkání poštovních historiků

Podzimní setkání Českomoravské společnosti pro poštovní historii, kterého se zúčastnily více než dvě desítky členů, se uskutečnilo v sobotu 10. 11. 2007 tradičně v Plzni. Po dobrém obědě v restauraci U Švejka stručně informoval předseda ČMSPH Karel Špaček o aktivitách společnosti, o vydávání zpravodaje Postilion a podrobně hovořil o návštěvě 25. ročníku

filatelistického veletrhu a výstav v Sindelfingenu, kterým stále dominuje poštovní historie. Vít Vaníček nejprve představil tři ojedinělé celistvosti (dopis pražské klapačkové pošty do Belgie, dopis z českého území s razítkem bavorské armády a předznámkový dopis hrazený paušálem), poté informoval přítomné o pokračující přípravě světové výstavy PRAGA 2008. V dalších vystoupeních seznámili přítomné Miloslav Tupý a Pavel Hauzner s poštovníctvím ve vojenských újezdech v Brdech a v jeho bezprostředním okolí. Jaroslav Klíma informoval o připravované propagační výstavě, která by se měla uskutečnit v muzeu v Jindřichově Hradci ve druhém pololetí příštího roku. Filatelisticky připomene historické události roků zakončených číslicí 8. Diskutovalo se i o možnostech využití internetu pro informování členů společnosti. Většina přítomných se vyslovila pro další vydávání zpravodaje Postilion v tištěné podobě. Jarní setkání členů ČMSPH se uskuteční v Praze 29. března 2008, podzimní setkání bude tradičně opět v Plzni.

Salon české mládeže

Světová výstava PRAGA 2008 je zaměřena na čtyři soutěžní třídy: tradiční filatelie, poštovní historie, filatelistické literatury a jednorámových exponátů. V důsledku daného vymezení mezi nimi tentokrát není třída mládeže. Přesto se s ní naše i zahraniční veřejnost v září 2008 v Průmyslovém paláci pražského Výstaviště setká, a to v rámci národní výstavy Salon české mládeže, která je doprovodnou akcí světové výstavy. Návštěvníci tak budou mít možnost porovnat špičkové exponáty dospělých sběratelů z celého světa a nejlepší exponáty našich mladých sběratelů.